

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for Tromsø-studentene
4. årgang — Nr. 3. April 1979

INNE I AVISA:

Studentane
og Sam-
skipnaden

Se side 3

Barns
rettigheter
i sam-
funnet

Se side 4

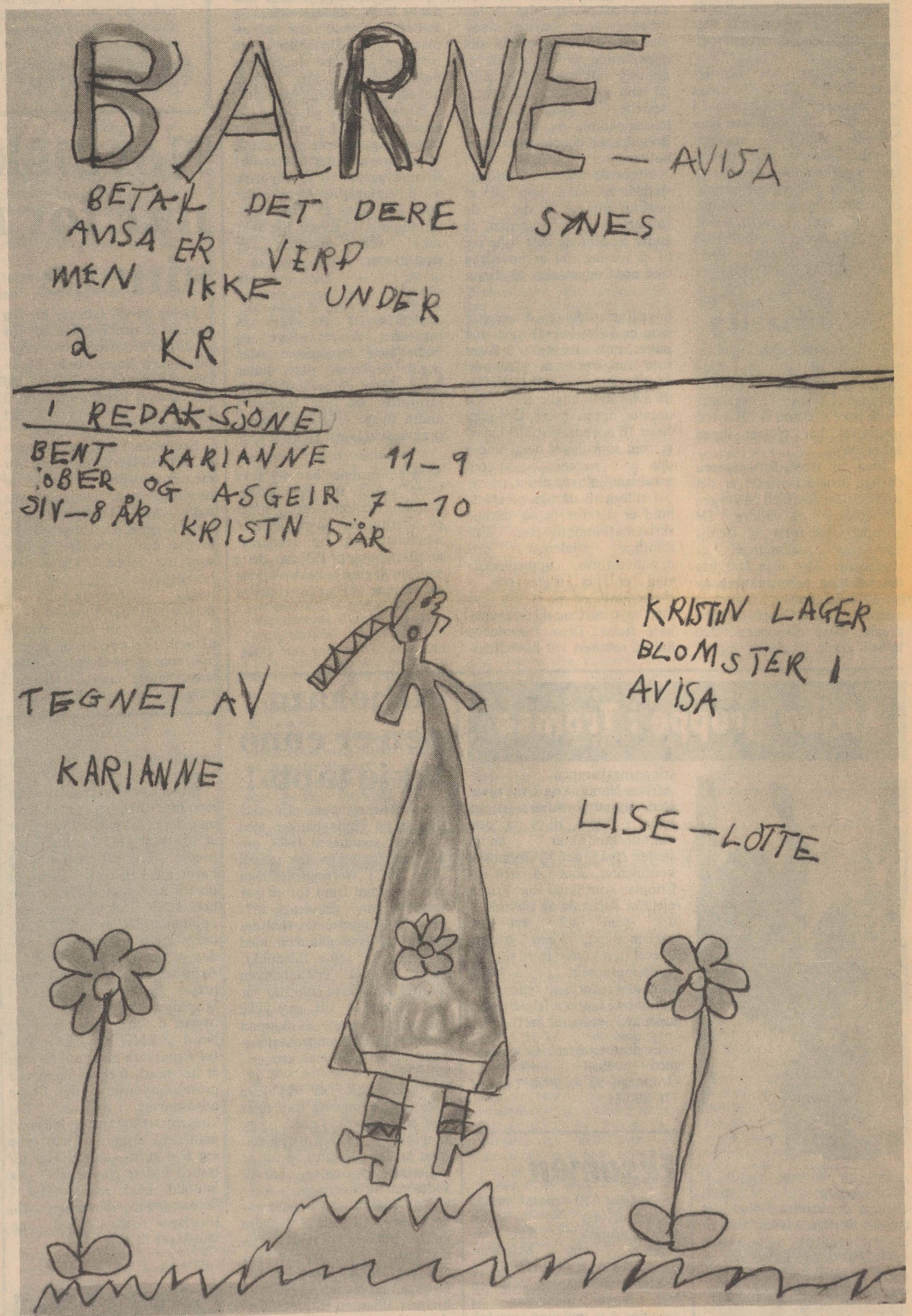
Presenta-
sjon av
redaksjon-
en i
«Barne-
avisa»

Se side 4

Intervju
om etable-
ringsloven

Se siste side

Deadline for
nr. 4 - 79:
23. april

TEMASIDER: BARN

Se midtsidene

Uholdbare lesesalsforhold for hovedfagsstudentene på ISL og ISV

Nordisk

Det er ikke bare medisin og samfunnsfaga som sliter med vanskelige romforhold. Også for nordiskstudentene — og da særlig for hovedfagsstudentene — er romsituasjonen utilfredsstillende.

Fra i høst har nordisk hovedfag fått tildelt lesesalplasser i lokalene i Storgata 25 (Matservicebygget). Dette har i utgangspunktet vært et godt tilbud, trass i at hovedfag dermed er blitt adskilt fra lærerne, grunn- og mellomfag, undervisningslokalene og kantina osv. Hovedproblemet har imidlertid først og fremst vært plassmangelen. For tida er

studenttilgangen til faget større enn studentavgangen, og da lokalene i Storgata 25 er svært små så har det ikke blitt plass for særlig mange av de nye studentene på faget der. De har i stedet måttet benytte lesesalplasser i Brennbygget. Ei slik oppsplitting av studentene er naturlig nok utilfredsstillende på lang sikt, og hovedfagsstudentene ville gjerne ha større lesesallokaler, og da helst i Brennbygget der resten av faget holder til.

I februar tok så hovedfagsstudentene saka opp på et institutt-allmøte der de forhørte seg om hvordan de andre studentene ville stille seg til et forslag om at hovedfag fikk nordisklesesalen på Brenn

(den benyttes relativt lite fra før). Dette forslaget blei imidlertid ikke godtatt av de studentene som til nå har brukt denne lesesalen. For dem ville det ha betydning dårligere plass og at ordninga med faste lesesalplasser antakelig ville måtte opphøre. Da disse studentenes holdning blei klar, trakk hovedfagsstudentene forslaget.

Situasjonen blei altså med det gamle. Nordisk grunn- og mellomfag, lærerne og noen få hovedfagsstudenter holder til i Brennbygget mens hovedparten av hovedfagsstudentene sitter igjen i Storgata 25. Etter instituttallmøtet i februar har ikke saka vært diskutert av studentene.

-th

Samfunnsfag

Institutt for samfunnsvitenskap har dårlig plass. Odd Berg-byggets lokaler som bl.a. disponeres av ISV er begrenset — og ikke alle som er tilknyttet instituttet har plasser innen huset idag.

Men til tross for generelt dårlige arbeidsforhold er det som bekjent forskjell på Jørgen Hattemaker og andre. De grupper som først og fremst lider av plassmangel er studentene. Det siste året har det vært en rekordøkning av hovedfagsstudenter uten at instituttet har klart å øke arealet disse disponerer. 220 lavere grads studenter og 60

hovedfagsstudenter disponerer idag en felles lesesal med små pulter, mye surr p.g.a. 2 dører som fungerer som gjennomgang, ingen hyller/skuffer m/avlåsningsmuligheter for notater/oppgaver etc. Dessuten sitter 16 hovedfagsstudenter på et rom som ligger langt under det areal som arbeidsmiljøloven tilsier.

I tillegg til dårlige plassforhold er det for få og dårlige skrivemaskinmuligheter. For samtlige studenter med eksamensform oppgaveskriving er det tilgjengelig 3 skrivemaskiner på et lite rom med høye bord og ikke-regulerbare stoler. Disse forholdene har nå resultert i at hovedfags-

studentene i et skriv til instituttet krever flere og bedre/fastere leseplasser. Men p.g.a. begrenset plass innen huset, betyr en arealøkning at instituttet må leie lokaler i andre bygg. Hvordan dette i praksis skal løses, gjenstår å se.

Men i prinsippet bør det ikke være grunn til forskjellsbehandling mellom noen grupper på instituttet. Såvel lærere/administrasjon og studenter m/tilknytning til ISV har dette som sin daglige arbeidsplass og må kunne forlange rimelige arbeidsvilkår.

IH

Afrika-gruppe i Tromsø

Det er endelig starta ei Afrika-gruppe i Tromsø. Gruppen er tilslutta Fellestrådet for det Sørlege Afrika, som er ein tverrpolitisk organisasjon med støtte frå 15 ulike parti og organisasjonar. Hovudoppgåva i Fellestrådet er å drive solidaritetsarbeid for

1. mai

Studentavisa kommer med et stensilert ekstranummer i anledning 1. mai. Deadline blir offentliggjort seinere.

frigjeringskampen i Sør-Afrika, Namibia og Zimbabwe. Den nystarta Afrika-gruppa kjem i tillegg til å ta opp område/konfliktar andre stader på det Afrikanske kontinentet, som t.d. Eritrea-Etiopia konflikten og krigen mellom Tanzania og Uganda. I det som står att av vårsemesteret, kjem gruppa likevel til å konsentrere seg om skoleringsarbeid kring Zimbabwe, fordi alt tyder på at Zimbabwe klarer å frigjere seg i løpet av kommande året.

Er du interessert, ta kontakt med Rolf Mikkelsen, Grønnegt. 52 A, 9000 Tromsø Tlf. 80 611.

Eksamen

Laurdag 10 mars hadde Studentutvalet og Delegatgruppa i NSU eit seminar om eksamen. Føremålet med seminaret var å drøfte kva funksjon eksamen har innen utdanning og yrkesliv. I ei innleiing som tok opp eksamen generelt, snakka Sven Mollekleiv, leiaren i NSU, om korleis dei tradisjonelle eksamensformene fungerer som fagleg disiplinering overfor studentane.

Vi kjem tilbake med ein fyldigare omtale av seminaret i neste nummer av avisa.

«Oljekampen er enno ikkje tapt»!

Leiteboring etter olje skal taka til på Fugløybanken med to riggar sommaren 1980, om det går slik regjeringa tek til orde for i stortingsmeldinga som vart lagd fram for eit par veker sidan (St.m.nr. 57-1978/79). Samstundes skal det borast på Haltenbanken med ein rigg frå same tidspunkt. Sidan er det Trænabanken utanfor Helgeland som står for tur. Fiskarane sitt samtykke freistar regjeringa å «kjøpa» ved å laga eit kompensasjonsfond på 30 million kroner i årleg tilskot.

Studentavisa har tidlegare teke opp argumenta som talar mot oljeverksemd i nord, og eg skal ikkje gå nærare inn på dei. Men korleis er sjansane for at regjeringa sitt opplegg skal bli vedteken i Stortinget — er slaget tapt? «På sparket»-debatten illustrerte fleire viktige poeng i så måte: Som statsråd Gjerde sa, er det tvillaust fleirtal i Stortinget for å starta opp boring i 1980, ved hjelp av alliansen Høgre-Arbeiderpartiet.

Like tvillaust har Jan Einar Reiersen rett i at dei siste meiningsmålingane vi har, syner at flesteparten av folk i Nord-Noreg meiner 1980-81 er for tidleg. Haldninga til Noregs Fiskarlag kan no som tidlegare verta avgjerande for hvorvidt eit fleirtal av stortingsrepre-

Hvor er vi?

Søndre Tollbugt. 7 b, 4. etg. Tlf. nr.: 81 715

Adressen og telefonnummeret til Studentutvalgets kontor, som dessuten brukes jevnlig av NSU-delegatgruppa, Studentavisas redaksjon, Studentidrettslaget og Studentersamfunnet er VIKTIG Å HUSKE FOR ALLE STUDENTER.

KONTORTIDA: Mand: 08 - 11
Tisd: 08 - 11
Onsd: 16 - 19
Torsd: 08 - 11
Fred: 08 - 11

Studentutvalgets lokaler er i Søndre Tollbugt. 7B, 3. etg.
Telefonnummer: 81 715

Nordisk seminar for medisinerne

Helga 24-25. februar ble det avholdt et nordisk seminar for medisinerne. Arrangør var organisasjonen Socialistiska Medicinere i Stockholm. I fjor ble det holdt et liknende seminar i Lund, og neste år vil det antagelig arrangeres i Oslo.

Seminaret i Stockholm samla ca. 80 deltagere. De fleste var medisinstudenter fra de nordiske land, men det var også endel ferdigutdannede leger tilstede. Dessuten var det invitert noen chilenerne og folk som har jobba i frigjøringsbevegelser i Afrika, og disse holdt innledninger om helsearbeid i den 3.verden.

Det ble tatt opp mange aktuelle helsepolitiske spørsmål, som så ble diskutert både i smågrupper og i plenum. Følgende emner ble behandlet:

— Den økonomiske krisens virkninger på helsevesenet
— Helsearbeid i progressive stater i den 3.verden

— Hvordan kunnskaper om helse og sykdom kan tilbakeføres til og brukes av samfunnet

— Egenomsorg
— Psykiatri-omsorgen
— Huslegesystemet
— Primærhelsetjenesten

Det viste seg at problemstillingene er ganske like i Norden, selv om oppbygningen av helsevesenet varierer noe fra land til land.

De fire studentene som reiste fra Tromsø, understreker viktigheten av at fagpolitiske og fagkritisk virksomhet blir kontinuerlig drevet. Ved å utveksle erfaringer og kunnskap over landegrensene, ble problemstillingene satt i et videre perspektiv, og nyttig lærdom kom fram.

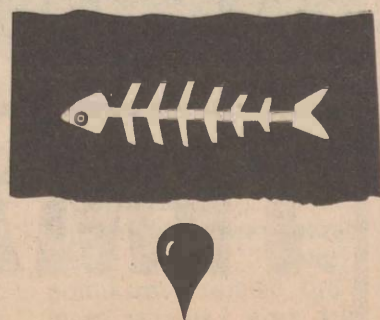
Foruten det rent fagpolitiske utbyttet av seminaret, var det en inspirasjon å møte så mange som alle var opptatt av å politisere faget.

A.T & T.C.

Penge-mangel og plass-mangel

I Studentavisa for mars står det at «pengemangel fører til plassmangel i avisa». I en slik situasjon synes det merkelig at man bruker omtrent hele forsida på en svær illustrasjon som ikke gir noen ny informasjon. Hva ligger bak en slik prioritering? Det er ikke nødvendig for Studentavisa å fremtre som en boulevardavis (’a la VG og KK). Avisa skal ikke «selge», og en burde følgelig ha råd til å bruke spalteplassen til de innlegg som nedprioriteres i dag. Jeg vil samtidig foreslå at man i fremtidige nr. av avisa trykker en liste hvor man angir hvilke artikler man ikke har økonomi til å trykke. Intresserte burde så kunne få lese disse ved å henvende seg direkte til redaksjonen.

Magnus P.Hald

STUDENTAVISA I TROMSØ

Organ for
Tromsø-studentene

4. årgang — Nr. 3. April 1979.

Redaksjon:
Jørn Fossmo,
Marit Hernes, ansv.
Torill Jensen,
Irene Kulleseid,
Erling Lakså,
Auhild Nedberg,
Aileen Nilsen, ansv.
Astrid Torvik,

Adr. Søndre Tollbugt. 7 b, Tromsø.
Tlf. 81 715

Studentavisa er organ for studentene ved Univ. i Tromsø, og kommer ut ca. en gang i måneden. Redaksjonen er valgt på Sos. Fronts politiske grunnlag.

Trykt i 1500 eks.

Barneåret — en bløff

Vi er vel inne i det nå så herostratisk berømte barneåret og gjør erfaringene med hva det skal brukes til: Foruten svulmende flokler som gjør seg godt i massemedia og enkeltarrangementer til «ære» for unger legger vi merke til at daghjemutbygginga stagnerer, eller den blir overlatt det private initiativ. Det vil blant annet si til kristne organisasjoner med sans for indoktrinering.

Men ikke bare skjer det ei nedtrapping av daghjemutbygginga. Det skjer også en forringelse av kvaliteten på de eksisterende daghjemmene. Det gir artikkelen annet sted i avisa om samskipnadens politikk overfor sine daghjem et grelt eksempel på. Etter hvert vil de som mener at barn har best av å være hjemme sammen med mora de første årene kunne begynne å få rett i sine påstander rett og slett fordi daghjemmene blir for dårlige.

I tida som kommer blir det derfor viktig å arbeide:

- mot ødeleggelsen av ungers oppvekstvilkår i alle sammenhenger.
- mot at kvinner blir presset tilbake til hjemmet. Avvis den påstanden at barnet har best av å være sammen med mora de første årene.
- for gratis dag- og fritidshjem for alle unger og bl.a. slik sørge for en god og trygg barndom for alle.
- for kortere arbeidstid med lønnskompensasjon for alle slik at voksne har tid og overskudd til å være sammen med unger.
- at unger og deres levekår blir et offentlig ansvar og ikke bare noe som tilligger de enkelte familiene.

Kva meiner AKP om atomkraftverk?

På eit møte i DNS i Oslo tærna Raud Front medlemmer mot kvarandre i synet på atomkraftverk i Kina.

Geir Ulvestad sa at atomkraftverk er eit gode som bør brukes, medan ein annan frå Raud Front, Eldar Hansson, gav uttrykk for at atomkraftverk i Kina berre er akseptabelt dersom det kan dokumenterast at behovet for energien er til stades....?

NB. Det understrekkast frå Raud Front at dei står samla når det gjeld støtte til atom-

kraftverk dersom dette berre skal nyttast til å produsere atomvåpen...!

NB NB!

Etter at avisa er gått i trykken, har vi fått greie på at studentane si anke til KUD ikkje er tatt til følge.

Difor vert det ei husleigeauking på kr. 5,- for enkelthybel. Samskipnadsstyret planlegg imidlertid å søke om endå ein dispensasjon frå prisstoppen for å innføre vasking på Øvre Breivang. No med grunngevinga at det var ei auke i elektrisitetsavgifta i fjor. Husleigeaukinga vil då bli ca. kr. 20,- for enkelthybel.

Studentane og Samskipnaden

SA: Husleiga på studentboligane vil no sannsynligvis stige. Korleis kan det ha seg i desse prisstopp-tider?

EOE: Fleirtallet av Samskipnadsstyremedlemmene søkte i januar om dispensasjon frå prisstoppen for å heva husleia med 5 kr. som kompensasjon for auka takster for statskraft. Dei søkte og om å få legge på leiga med ytterlegare 5 kr, dette fordi dei ville innføre vasking på Øvre Breivang. Denne søknaden vart anka inn for departementet av mindretallet (studentrepresentantene).

Samskipnaden fekk innvilga dispensasjonen når det gjaldt straumprisen, men ikkje når det gjeld å fordele utgiftene for vasking på alle leietagarane. (Dette er ei auking i ytingar som berre kan belastast dei som får dei, etter kva eg forstår). Det er og vel å merke seg at det ikkje er komen svar frå KUD på anken frå mindretallet.

SA: Korleis meiner du at vi må følge opp denne saka?

EOE: Ho må diskutere rundt om på dei enkelte leigebuarmøta, men det er vanskeleg å gjere noko så lenge ein ikkje har fått svar på anken.

Eg meiner prinsippet her er uhyre viktig, — avgjersla frå prismyndighetene kan skape presendens for andre student-samskipnader sine dispensasjons-søknader. Det er jo berre å slå fast, som venstresida har hevda heile tida sia innføring av pris- og lønnsstopp, at denne berre er til for å halde lønningane nede, prisane stig i same tida.

SA: Er det då utsikter til å løyse problema med vasking på Øvre Breivang?

EOE: Vi må kreve at det blir innført vasking utan å heve husleiga. Som kjent finns

det ein vaskeordning på dei andre studentboligane som også leiebuarane på Øvre Breivang er med på å betale, utanom Breivika har jo alle lik husleige. Ei differensiering av husleiga kan vi ikkje på noko vis gå med på all den stund Øvre Breivang har den desidert lågaste standarden.

Det kan også merkast at det, etter kva vi erfarer, er opna for at studentsamskipnadene kan sleppe å betale renter og avdrag til Husbanken i 1979. Det skulle då vere budsjettmessig dekning for å innføre vasking på Øvre Breivang.

SA: Eit spørsmål til slutt. Diskusjonen om brukarstyring av Samskipnaden er blitt aktuell i dag då studentane ved siste val fekk formannen i styret. Kvifor stiller Sos. Front seg negativ til dette?

EOE: Eg skal forsøke å stille opp to problem som eg oppfatter som essensielle:

Forholdet til dei tilsette. Hvis studentane (eller brukarane) har fleirtalet vil dei kome i eit arbeidskjøpartilhøve til dei tilsette. Styret må prioritere mellom lønnskrav og studentanes interesser for å stille det skarpt. For eksempel har studentane i lang tid argumentert for underskotsbudsjett. Dette vil igjen skape usikre arbeidsplasser for dei tilsette, og dermed også eit motsetningsforhold til studentane.

Forholdet til staten. Staten har den reelle kontroll med Samskipnaden. Dette gjeld det økonomiske, men også fordi det eksisterer ankerett og det er eit statleg oppnemnt medlem i styret. Når ikkje studentane er «ansvarlege nok» vil dei bli fråtekne fleirtalet. Dette har skjedd både i Bergen og i Tromsø. Så lenge budsjettet blir gjort opp

Øvre Breivang — studentboligen som er i ferd med å «gro igjen» av mangel på vask...

i balanse, og vi retter oss etter hovedprinsippa for bedrifts-økonomisk ansvarlegheit, vil vi kunne ha fleirtalet i styret... Samskipnaden er såleis ei einestående bedrift kor eiarinstansen ikkje er interesserte i mein enn mulighet til å kontrollere bedriften via ankeretten.

Som kjent sit studentane i Tromsø i mindretal i styret. Når no studentane har fått styreformannen, kan det reist spørsmål om kva vi meiner om brukarstyring?

Skal studentane igjen bli «ansvarlege» brukarar?

Vi krev at Staten skal overta også det formelle ansvaret når dei har den reelle styringa med Samskipnaden.

Skal studentene overta Samskipnaden nå?

Studentene har fått formanns- og nestformannsvervet i studensamskipsnadsstyret, ved siden at de er med i forhandlingsutvalget. Fremdeles har dei ansatte flertallet i styret med 6 representanter mot studentens 4.

Situasjonen for studentene er dermed ikke forandret, hevder den nyvalgte formannen Per Arnold Dyrkoren. Han fremhever likevel muligheten for at studentrepresentantene nå i større grad vil være i stand til å eksponere studentenes politikk da informasjon om viktige saker vil nå stud.repr. på et tidligere tidspunkt. Det er likevel ikke snakk om brukerstyring nettopp fordi at studentene er i mindretall. Den nåværende situasjon kan på ingen måte sammenlignes med perioden 1969-75 da studentene hadde flertallet.

I den siste tiden er det kommet signaler fra KUD som kan tolkes i den retning at de nå forsøker å presse fram en ny struktur på samskipnaden i Tromsø, bl.a. er det falt bort ei særbevilling for Tromsø. Dyrkoren sier at sjøl om KUD vil gjøre samskipnaden til en medlemsorganisasjon (også for andre grupper utdanningssøkende) er det lite trolig at de vil presse sin modell ned over ørene på studentene. Han trur imidlertid at KUD er villig til å vurdere en «struktur» for samskipnaden som åpner for muligheten for andre grupper under utdanning å kjøpe seg tjenester hos samskipnaden. Betingelsene for at vi går med på dette er, hevder han, ingen reduksjon i velferdstilbudet for studentene, ingen forandring i styringsstrukturen

(allmøte-formen) og ingen åpning av samskipnaden til en medlemsorganisasjon slik Alstadheimutvalget legger opp til.

— Poenget er at en slik modell trur vi KUD vil kunne godta, samtidig som studentenes interesser blir ivaretatt.

På spørsmålet om ikke KUD vil benytte anledningen til å snikinnføre Alstadheimutvalgets innstilling bakveien, svarer den nytvalgte formannen at stud.repr. ikke vil fravike de overnevnte betingelser for en ny samskipnad, og understreker til slutt at det selvfølgelig må være opp til hovedallmøtet å bestemme stud.repr. linje i spørsmålet om den framtidige student-samskipnaden i Tromsø.

Tolkelerie

Sjøgata 8 - Postboks 180 - 9001 Tromsø

Barnekultur på Prestvann

Foranledningen til dette intervjuet var en ivrig gjeng som banka på døra vår midt i mars og ville selge siste nummer av «Barneavisa». Den er det vel ikke mange som har hørt om. Ikke desto mindre er det ei av de mest levende aviser vi har hatt gleden av å lese. Derfor bestemte vi oss for at det var på tide med en litt mer skikkelig presentasjon av avisa slik at den kan bli kjent utenfor den faste leserkretsen. For de som ikke har hatt muligheten til å lese siste nummer, har vi med tillatelse fra redaksjonen, trykket noen smakebiter fra det.

SA: Hvordan kom dere på at dere skulle lage ei avis?

— Asgeir og Bent fant på det, vi hadde lyst. Vi begynte i slutten av november og laget to nummer før jul. Etter jul har vi laga tre nummer.

SA: Lager dere mange av hver avis?

— Før jul laga vi femten eksemplarer, men no lager vi tjue.

SA: Men det må være mye arbeid?

— Ja, det er det. Vi jobber hver dag mellom hvert nummer. Alle har hver si side som de skal lage tjue stykker av. Det er slitsomt å skrive så hardt som vi må når vi bruker blåpapir. De som ikke kan skrive så godt tegner mest. Kristin tegner blomstene i avisa.

SA: Hvordan bestemmer dere hva som skal stå i avisa?

— Vi sitter og tenker og prater som hva som skal være med f.eks. puslespill, hvem vi

skal intervju og sånn. Av og til er det litt vanskelig å komme på hva vi skal ha med, men mest er det lett. Vi har oppskrifter på forskjellig, f.eks. kokoskaker og druesalat. Vi er som oftest enige om hva som skal stå i avisa.

SA: Hvor selger dere avisa?

— Her rundt omkring. Det er noen som ikke vil kjøpe, men de fleste vil ha. Sist var det ca. tre som ikke ville ha. Vi går en

Redaksjonen består av:

Karianne Lund 9 år, Kristin Jensen 5 1/2 år, Siv Heggelund 8 år, Asgeir Olavson 10

år, Robert Olavson 7 år, Bent Lund 11 1/2 år. Alle bor på Prestvann.

dag og selger. — Det er to som abonnerer fast. Og så sender vi avisa til noen som har vært på besøk og sett den.

SA: Når dere selger avisa tjener dere vel litt penger?

— Ja, men vi kjøper blåpapir og ark for en del av pengene og så tar vi litt sjøl. Neste nummer skal heite Dikta Ting med dikt som vi har laga sjøl. Her er to som Bent og Asgeir har laga:

Jeg er en fattig gatesanger sånn som far og mor spiller på gitar sånn som Elvis Presley gjorde. Men han var ingen fattig gatesanger.

ELVIS

Elvis Presley er hans navn, — synger hele dagen lang, men en dag så døde han. Alle sørget i hans land.

Hans kone gråt seg våt, men hun var ganske kåt, forlangte hele hans formue henne og hun's kjæledue.

Barns rettigheter i samfunnet

Av Kristin Solberg

— Barns manglende rettigheter avspegl maktforholdene i samfunnet.

— De få rettigheter barn har etter loven, blir ofte ikke overholdt.

— Barns selvbestemmelse innen familien øker formelt med alderen, men ingen kontrollmuligheter.

— Det offentlige barnevernet — mer et vern for foreldre enn for barna?

— Bruk bygningsloven som lovfester areal til lekeplasser i forbindelse med husbygging.

— Barns manglende rettigheter avspegl maktforholdene i samfunnet.

— De få rettigheter barn har etter loven, blir ofte ikke overholdt.

— Barns selvbestemmelse innen familien øker formelt med alderen, men ingen kontrollmuligheter.

— Det offentlige barnevernet — mer et vern for foreldrene enn for barna?

— Bruk bygningsloven som lovfester areal til lekeplasser i forbindelse med husbygging.

De lover og rettsregler vi har, avspiller maktforholdene i samfunnet. De som har størst makt og innflytelse, får lettest sine interesser igjennom, oppnår tilretteleggende regler og rettsvesenets beskyttelse. Det mangler f.eks.

ikke på regler til fremme og beskyttelse av «omsetningslivets tarv» som det heter.

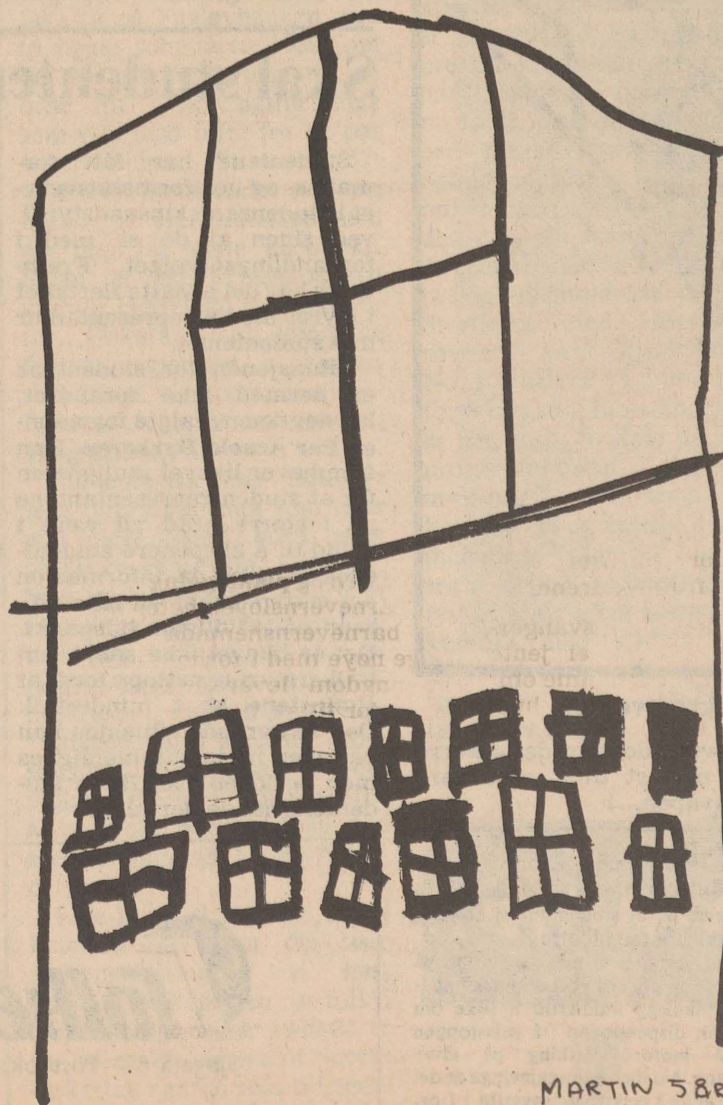
Barna er en svak gruppe i samfunnet. Kvinnene, som stort sett har vært de eneste som har talt barnas sak, har også hatt og har fortsatt liten makt. Derfor står det dårlig til med barnas rettsbeskyttelse. De har for det første få rettigheter etter loven, og for det andre respekteres ofte ikke deres rettigheter i praksis. Barnas rettigheter framtrer som unntak fra den myndighet foreldrene, det offentlige skoleverket og barnevernet har til å bestemme fullt ut over dem. Disse tre instanser supplerer hverandre når det gjelder å utøve tvang overfor barn. (Se Pax Leksikon, bind I — «Barn», en meget lesverdig artikkel skrevet av Tove Stang Dahl (TSD)

Død og brød

Et barn ble drept i trafikken.

Hurra, der er en ledig plass i barnehagen.

Vibeke Bårnes

MARTIN 58R

INTERVJU
I TEVE-PRO

HVORDAN VAR DET Å VÆRE
VÅ LITT NERVØS. HVOR
MED ITV? TI TING
HVORDAN REAGERTE
VÆRE I TEVE? Å

HOLDT PÅ OG REN
L IKER DU OG SYNGE
VAR DET ARTIG, OG SE

FØLGELIG, MAMMA

HVOR BLE DU FILM
MITT, OG I BJERKÅ

HVA HETER DEN
SANG I TEVE? Å

ÅSTIN MIN. (S
BLEI DU GODT
JA, ETTER VET

INTERVJUET

Barna — foreldrenes private eiendom

Når et barn blir født utenfor ekteskap, får mora foreldremyndigheten og vergefunksjonen aleine. Hvis foreldrene er gift når barnet blir født eller gifter seg seinere, får de foreldremyndigheten og vergefunksjonene sammen. Forskjellen på foreldremyndighet og vergemål består grovt sett i at foreldremyndigheten gjelder på det personlige, det ikke-økonomiske området, og opphører når barnet fyller 20 år. Vergemål gjelder økonomiske forhold og varer til barnet er myndig (20 år).

Til tross for omfattende lovgivning, er det nærmere innholdet av foreldremyndig-

Daghjem og krisa

Av Tove Fløysvik

Utgangspunktet for denne artikkel er et rundskriv som studentsamskipnadens daghjem fikk høsten 1978, angående innkjøpsregulering. Summarisk er innholdet i brevet følgende:

- det må bare foretas innkjøp av driftsmidler som er absolutt nødvendig for den daglige drift.
- ikke foretas nyinnkjøp/supplering av inventar og utstyr eller bestilles vedlikeholdsarbeid.
- ikke tillatt å foreta engasjementer utover faste stillinger selv om det skulle være budsjettmessig dekning for dette.
- overtidsarbeid må begrenses til det absolutte minimum.
- unngå bruk av vikarer ved fravær.

Føredremøter/konferanser må nå enten legges til daghjemstiden eller strammes inn på.

La de små barna komme til seg selv og hindre dem ikke for Jordas rikdom hører også dem til

Vibeke Bårnes

Rudskrivet sier også at det ikke skal foretas innkjøp/supplering av inventar og utstyr. For Maurtua vedkommende med 72 barn, sier det seg selv at slitasjen på leker, bøker o.l. er stort. Når en ikke kan foreta nyinnkjøp medfører dette en forringelse av aktivitetmulighetene. Det blir ikke stort bedre når vi vet at nettopp budsjettposten «inventar og utstyr» ble nedsatt kraftig i forhold til det oppsatte budsjett for 1979.

Maurtua ble bygget i en periode da «åpne landskaper» var populære. Denne byggestilen har vist seg å være lite egnet til daghjem.

er idag. Ellers er bygningslovens paragraf 69 den eneste bestemmelse hvor krav til barns nærmiljø er klart uttrykt. Det står her at det ved bebyggelse skal avsettes areal til lekeplass for barn. Andre tiltak for barn eller barns sikkerhet er ikke nevnt. Heller ikke vegloven eller vegtrafikkloven inneholder noe om barns sikkerhet i trafikken.

Barneombud – en falsk trygghet?

Barn kan på grunn av sin avhengighet av omgivelsene, ikke sjøl ivareta og håndheve sine rettigheter. Det gjør deres situasjon helt spesiell i forhold til andre grupper som sjøl kan ivareta sine interesser, eller kan få andre til å gjøre det.

I NOU 1977:35 er det foreslått opprettelse av et barneombud som skal ha til oppgave å ivareta barns interesser ved offentlig planlegging og utredning, passe på at lovgivning til vern om barn blir fulgt, fremme rettssikkerheten til barn i institusjoner

De innstramminger ved daghjemets drift som rundskrivet legger opp til, kommer i klar konflikt med formålet med Lov om barnehager. Formålet er å sikre barn gode utviklings- og aktivitetmuligheter i nær forståelse og samarbeid med hjemmet».

Behovet for vikarer er stort.

Blant personalet er det tildels mye «gjennomtrekk» som skyldes den belastede arbeidssituasjonen, d.v.s. problemtetthet, sykdom blant personalet og den personellmangel som er i daghjemmene i

dag. Personalet er i større grad enn andre utsatt for smitte og slitasjesykdommer p.g.a. arbeidets årt. Fravær fører til ekstra stor arbeidsbelastning for det gjenværende personell.

Deres kapasitet blir lavere når avdelingen i lange perioder må gå med redusert personellgruppe. Skal barna sikres gode og stabile vilkår, må en få bruke vikarer som kan dekke fraværet.

Begrensning av overtidsarbeidet medfører at samarbeidet med barnas hjem forringes.

og 14 år. –lov om trdomssamfunn paragraf 3 og 6 bestemmer at barnet skal få si sin mening om innmelding eller utmelding av trossamfund dersom det er over 12 år, og det skal selv kunne bestemme når det er fylt 15 år.

–i navneloven er det en 18-års grense for barnets uavhengighet fra foreldrene.

–den siste loven om svangerskapsavbrudd gir ei jente rett til å selv bestemme om hun skal ha abort hvis inngrepet kan utføres før 12. uke, men hvis hun er under 16 år, skal innehaver av foreldremyndighet eller verge gis anledning til å uttale seg til overlegen, med mindre særlige grunner taler mot det.

Det offentlige barnevernet
En annen viktig side av barnets rettslige stilling er hvordan deres interesser blir ivaretatt av dem som etter loven skal ivareta dem. Barnevernsnemnda skal ta seg av

barn som er kommet på skråplanet og gripe inn hvor hjemmet svikter. De individuelle tiltak overfor barna har imidlertid mange likhetstrekk med straffesystemet, og i konfliktforholdet barnforeldre blir ofte foreldrenes interesser ivaretatt bedre enn barnas.

Barn og planlegging

I barnevernsloven heter det at barnevernsnemnda skal følge nøye med i forhold barn og ungdom lever under og virke for tiltak til bedring av barnevernet i kommunen, den bør samarbeide med myndigheter, institusjoner, foreninger og andre hvis virksomhet berører barnevernet. Det er denne bestemmelse som klarer uttrykker det offentliges plikt til å ivareta barns behov og interesser på alle områder.

Det må imidlertid en kraftig opprioritering av barnevernsnemndenes arbeid, penge-, personell- og politisk/prestisjemessig, for at denne bestemmelsen skal bli noe mer enn papirbestemmelsen den

Daghjemets beskaffenhet medfører et høyt støynivå, spesielt på de eldste avdelingene, noe som er til stor sjenanse for barna og personalet. Dessuten er gruppevis/individuelle aktiviteter nesten umulig å gjennomføre. Dette medfører en ekstrabelastning for daghjemets indre liv. En innvendig ombygging har lenge vært drøftet, men de økonomiske innstramminger vil nok medføre en trenering av planene.

TIL SLUTT EN OPPFORDRING! 1.mai er søknadsfristen for studentplasser i daghjemmene. Det er svært viktig at alle som har behov for plass søker.

Søknadsmengden er en av de faktorer som legges til grunn for planlegging av nye daghjem.

Søknadsskjema kan en få på Studentsamskipnadens daghjem eller i Kaigt. 3A, (Studentsamskipnadens kontor).

og gi informasjon om tiltak barn har behov for. Etter forslaget skal barneombudet ikke ta seg av konflikter mellom barn og deres foreldre, i motsetning til hva særlig foreningen BRISMAURTUA har gått inn for.

Det er liten grunn til å tro at innføringen av et slikt barneombud kan bidra til bedring av barns rettslige og faktiske situasjon i særlig grad.

Kristin Solberg

SOM VAR MED
ER FRA TROMSØ,
T VA NO BRA, MEN Æ
E DU TIL Å VÆRE
VITE AT DU FIKK
GLAD, TÅRAN -
P MVE
E ? SJA SELV -
MA PÅ ROMMET -
- SALE N
INGEN SOM DU
V DU ÆNGA -
KLINGEN MIM
DBBA - DER P
ER

het viet liten interesse.

Utgangspunktet er foreldrenes private elendomsrett til barna – bare i liten grad begrenses foreldrenes rett ved barnets eget rett til å bestemme. Jeg skal kort nevne noen av de få regler om medbestemmelse og selvbestemmelse som finnes:

– Vergemålslovens paragraf 40 gir barnet rett til å bli hørt i spørsmål om personlige forhold fra det er 12 år gammelt (eks. hårlengde, videre skolegang, fritidsaktiviteter, ferier, flytting). I økonomiske forhold skal det høres fra det er fylt 15 år. I forslaget til ny barnelov NOU 1977:35 foreslås disse aldersgrensene senket til 7

Barn og bøker

«...bare papir, og ørsmå svarte merker, og så har du en fortelling.»

Bare papir, og ørsmå svarte merker, og så har du en fortelling».

av Bjørn Øgland

Ca en million mennesker i Norge er under 15 år. Barnas tilværelse blir stadig mer komplisert. De blir foret med inntrykk fra TV og radio, de er lite sammen med voksne, de vet lite om døden, sykdom, de ser ikke at melken kommer fra kua, huset fra trær i skogen, klærne fra ulla på sauene. Det kreves at de skal være effektive på skolen, og familiene gir ikke det samme fellesskapet som de gamle storfamiliene. Derfor, sier Tordis Ørjaseter, er bøker viktige for barn. Viktigere enn før..

På 200 sider går hun gjennom 300 bøker — uten at det blir kjedelig.

«Barn og bøker»

er lettest og gir leseren lyst til å engasjere seg i barns omgang med bøker, ved siden av å gi en mengde gode råd og tanker om barn og bøker.

Hun starter med spebarnet. Bøker med bånnsuller der barnet opplever rytme og lyder. Bildebøker der barna lærer å

forbinde bilder og lyder med ting. Bøker er forbruksvare, sier Ørjaseter. Noen bøker bør være barnas egne til fri benyttelse enten det er riving eller lesing.

SDet finnes følebøker som egner seg for både synshemmede og seende barn.

Senere kommer ordene. Ord og bilder. Ord alene trener opp fantasien. En opplever at barna dikter selv: «I lia bor en mamma som ikke bor der mer hun brente opp i morges for slike ting kan skje.

Der er bøker med eventyr for enhver smak. Det er bøker om dyr, om ensomhet og om liksomvenner. Alt dumt blir lettere å bære når en leser at andre har problemer. Bøker om skolen lærer og forbereder barna til skoletida. Bøker om mobbing får barna til å identifisere seg med den som er utenfor.

Bøker om sorg og sorgarbeid hjelper barn som vil oppleve dette på nært hold. Bøker om å få en lillebror eller søster forbereder barn og voksne på sjalusi, forvirring forventning skuffelse undring og glede.

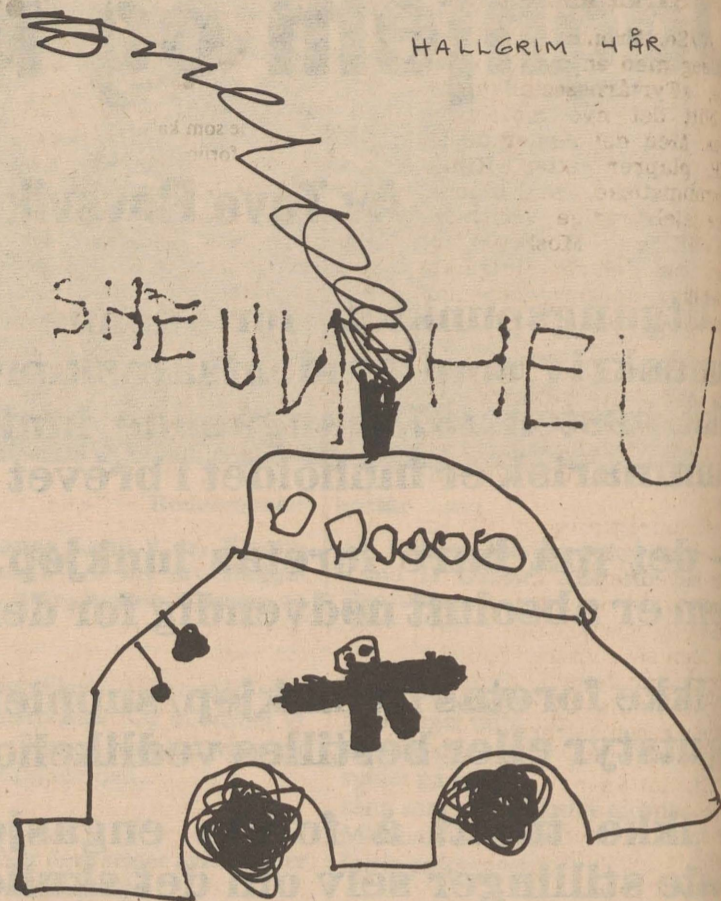
Bøker om Gud finnes i alle varianter. Fra Gud som snill bestefar som gjør snille barn til engler til boka om Hugo som mister moren sin og som håper at hun ikke er blitt engel. Hun ville aldri trives med å flakse rundt mellom skyene og synge eller blåse i lur.

Der er bøker om funksjonshemmede som avliver myten om at disse alltid er glade, at blinde alltid er snille og musikalske.

Ørjaseter har hele tiden holdt seg fra å dømme. Hun er svært åpen for mange typer bøker. Hun tar imidlertid klar avstand fra de fleste bøkene om femmede folkeslag. I Rob. Crusoe, Tarzan og Den siste mohikaner lærer vi at den hvite mann er overlegen. Det samme i Pippi Langstrømpe der Pippis far blir konge over kurreduttene etter å ha blitt skylt iland på en sydhavsøy.

Svært få bøker er farlige for barn. Barn forstår ofte mer enn de voksne aner om elendighet og urettferdigheten i verden.

Også når det gjelder kriminalbøker er forfatteren kritisk. Alle tyvene er mørke og ekle med stikkende øyne. Frk.

Detektiv, Hardyguttene og Bobseybarna er pene intelligente, unge og modne. De smiler. Tyvene gliser. En leser om komiske bøker. Om latterlige voksne og latterlige tyver.

«Barn og bøker» avsluttes med gode råd: Les bokanmeldelser, spør lærere som etter hvert har obligatorisk utdanning i barne- og ungdomslit-

teratur. Bruk bokhandelen (Ingen kjøpeplikt). Bruk biblioteket Ikke tving bøker på barna. En 8-åring som i en tid hadde blitt proppet med bøker om kjønnsorganer og forplantning spurte om han ikke kunne få lese noe annet snart. «F.eks. er bok om fordøyelsen».

Gi barna tilbud om bøker og

Forts. side

STOREBROR SER DEG

Bokomtale av Eirik Fiva

«Listesaken» er et aktuelt forsøk på å kriminalisere lovlig og legitim demokratisk virksomhet: Avslørerne av politisk overvåkning stilles på tiltalebenken, i stedet for den udemokratiske hys-hysj ledelsen.

PAX

slår igjen politisk riktig til. Denne gangen med «Overvåkning i Norge», en antologi redigert av juristene Bøe og Eckhoff. De belyser i egne artikler det rettspolitiske betenkelige, ut fra demokratisk synsvinkel, ved dagens overvåkning. Unneberg skriver ut fra sitt Senterpartiperspektiv, om øvrighetens vansker med avvikerne til alle tider. Kielland, en annen stortingsmann, påpeker Stortingets manglende kontroll med de hemmelige tjenestene og mer til. Statsviteren Christophersen, med uholdbart konservativt tenkesett, finner ut at dette med femtekolonner (indre fiender) historisk hovedsaklig har vist seg å bero på overtro.

Tankepolitiet

og voktere av politisk opposisjonelle handlinger tematiseres i et systematiserende nybrottsarbeid av hovedmannen i «listesaken», Ivar Johansen. Han viser at overvåkingen kontinuerlig bryter følgende demokratiske prinsipp: ...systemkritikernes rett til politisk praksis uten myndighetenes inngripen. Grensen for politisk aktivitet,

skal ikke avgjøres av overvåkningstjenesten eller dens kontrollutvalg, men etter offentlig diskusjon, av Stortinget. Johansen avslører tjenestens organisering (262 heltidsansatte fordelt på 3 seksjoner og 9 avdelinger), og at det er politisk «progressive» som kontrolleres. Videre tar han opp arbeidsmetode (avlytting brevkontroll, rapportører, fotografering, infiltrasjon m.m.), og at politiet sikkerhetsklarerer (sjekker politisk) personer til statsadministrasjonen, militæret og næringslivet.

Materialet maner til ettertanke om hva tjenesten kunne brukes til i en skjerpet situasjon. Forfatteren stiller det fromme krav at overvåking av politiske meninger må ta slutt, og arkivene makuleres. Men tro om ikke kravet om mer demokratisk kontroll vil kunne møtes med bedre og mer skjulte metoder? F.eks. kunne den politiske overvåkinga

overføres helt til den militære etterretninga, som forfatteren selv påpeker, er undratt enhver demokratisk kontroll. prinsippet er vi selvsagt enig med Johansen om at politisk overvåkning bør avskaffes fullstendig ut. Han aksepterer bare at politiet skal etterforske spionasje, og at apparatet settes i gang først når konkrete mistanke foreligger.

«Overvåkning i Norge»

er en brannbar politisk tekst. Det er viktig, ut fra kampen for mer demokrati, at denne boka blir lest av mange. Den er interessante perspektiver på samtidig på en lettest måte, har således mulighetene for stor utbredelse i seg. Indirekte er boka tankevekkende på denne måten: Politisk overvåking må bekjempes her og for å avskaffes fullstendig evt. sosialistisk samfunn.

Bae og Eckhoff (red.):
Overvåkning i Norge
Pax 1979

Tromsø Reisebyrå
STORGATEN 57
83 538 - 83 568 - 80 445

DEBATT DEBATT DEBATT DEBATT DEBATT

«FYRTÅRNS-SOSIALISMEN»

USV/Sos.Fronten har forsøkt seg med en ny vri i det siste, «Fyrtårns sosialismen» er blitt det nye moteordet deres. Med det mener de at AKP plaprer etter Kinas Kommunistiske Parti uten å gjøre sjølstendige analyser, slik «NKP» er Moskvas forlengte arm. Vel, så veldig nytt er det ikke. Borgeravisene har jo hevdet det samme i mange år.

Men hvorfor har USV begynt med dette akkurat nå? De har trøbbel for tida, trøbbel med virkeligheta. Verdensbildet deres har rast sammen.

Prinsippprogrammet til SV hevder at USA er verdens folks hovedfiende, mens Sovjet regnes til de anti-imperialistiske og sosialistiske kreftene. Men så kommer Sovjet i Eritrea, Sør Jemen, Afghanistan, Vietnams okkupasjon av Kampuchea inspirert av Sovjet osv. Samtidig taper USA et nøkkelland som Iran uten at de er istand til å forhindre det. Og da begynner det å bli åpenbart for alle at SV-analyse er bankerott.

Det blir klarere og klarere at AKP og KKP har rett når de hevder at Sovjet er på frammarsj og at USA er på tilbakegang. For å dekke over sin egen forvirring tyr de så til «Fyrtårns sosialismen». De forsøker ikke å imøtegå AKPs analyse med argumenter, med fakta. De bruker isteden det «knusende» argument at KKP har det samme synet, derfor driver AKP og NKS med «Fyrtårns sosialisme» osv.

Men det er et faktum at AKP og KKP har samme standpunkt i de fleste internasjonale spørsmål. Ja, men AKP trenger ikke hjelp fra Kina eller Deng for å se at det er Sovjet som er på offensiven og den viktigste kilden til krig idag, eller å se forskjell på Vietnams invasjon i Kampuchea og Kinas i Vietnam. Idag står det fortsatt over hundre tusen vietnamesiske soldater i Kampuchea og quislingen Heng Samrin hersker fortsatt ved hjelp av vietnamesiske bajonetter. Kina er idag ute av Vietnam og Le Duan er fortsatt statsjef i Vietnam. Er det ingen forskjell USV? Kan dere ikke se det «sjølstendig»?

USV er opptatt av å avvise teorien om ett internasjonalt kommunistisk sentrum. Greit. Vi er helt enige i det. Det finnes ikke noe slikt sentrum idag og verken AKP eller KKP har noe ønske om at det skal finnes. Eller som AKP sier i sitt prinsippprogram: «Alle verkelege m-l parti, mellom dei AKP(ml) avviser den revisjonistiske tesen om et storebror-parti som kommanderer over «småbrørne» om et «førende parti» i verdensmålestokk. I den kommunistiske verdensrørsla står alle verkelege m-l parti på like fot».

Dette er AKP sitt syn og så vidt vi vet mener KKP det samme. At vi likevel oftest har samme syn på f.eks. internasjonale saker skyldes kanhende at det er den samme virkeligheta vi står overfor, og at vi har det samme redskapet å analysere med — marxismen — leninismen.

Til slutt: USV/Sos.Front er opptatt av hvilke «allianser» AKP havner i. Men det ser ikke ut til å bekymre USV at de gang på gang havner i allianse med den mest reaksjonære staten i verden idag — Sovjet. Det burde være et tankekors midt i alt gnålet om «fyrtårns sosialismen». NKS

Svar til moderat stud.forum

Ei gruppe som kallar seg «Moderat Studentforum» (MST) hadde eit innlegg i siste nummer av Studentavisa. Her i Tromsø har det tidlegare ikkje eksistert noen konservativ studentgruppering. Men politikken deira skulle vere velkjend frå dei andre universiteta. Kva slags politikk står MST for? I innlegget sitt skriv dei at dei vil markere seg som «et alternativ til eksisterende grupper på universitetet». Kva politikken deira skal gå ut på konkret, skriv dei ikkje mye om, bortsett frå ein ting: dei vil innføre urneval og forhaldstalsprinsippet. I følge dei sjølv skal dette framme målsettinga som er «flere aktive i studentpolitikken». Politisk aktivitet vil altså seie å krysse av på ein røystesettel!

Ved Universitetet i Tromsø har vi allmøtet som høgaste organ og valforum. På allmøtet kan alle studentane møte fram og vere med på å utforme den politikken deira tillitsvalde skal føre fram. Studentane kan binde representantane sine til å følge vedtaka som blir gjort og tilbakekalle dei ved mistillit.

Allmøtet bygger på prinsippet om direkte demokrati. Tanken om direkte demokrati vaks fram av ein kritikk av det borgarlege demo-

kratiet og det parlamentariske systemet som ikkje gir folk reell styring over livsvilkåra deira og samfunnsutviklinga.

På allmøtet kan studentane få direkte kontakt med t.d. dei tillitsvalde delegatane til Norsk Studentunion. Studentane har høve til å stille spørsmål og diskutere politikken med delegatane før dei røystar over kva politikk desse skal føre. Dette er MST imot. MST sitt forslag til studentorganisering vil skape ytterlegare avstand mellom studentane — deira tillitsvalde, og politiske diskusjonar — avgjerdsprossane. Dette kallar MST å styrkje studentane som interessegruppe.

Sosialistisk Front er samd i at allmøtet idag ikkje fungerer så bra som det burde. Noe av grunnen til dette finn vi i den labre studentpolitiske konjunktoren. Men istadenfor å styrke den studentpolitiske rørsle og interesse, vil MST undergrave det som er av direkte studentdemokrati og organisere den politiske deltakinga til studentane etter representasjonsprinsippet. Dette vil innebære meir byråkratisering og passivering. Dei vil redusere allmøtet til eit diskusjonsforum og fråta studentane den siste rest av

makt og mulighet til påverknad av eigen situasjon.

Dette er ikkje noe nytt. I organisasjonsundersøkinga av NSU så vi dei same tendensane i forslaget frå dei konservative. I forslaget ville dei utbygge studenttinga til nasjonalt fellesorgan med vald politisk leing. Desse skulle ta seg av både studentanes interesseorganisering og vere ansvarleg for Samskipnadens økonomi! Det er klart at arbeidsmåten i ei slik organisering vil vere innretta på forhandlingar, telefonsamtaler og departementsbyrå-

kratiske irrgangar. Arbeidet og politikken i ein slik organisering vil bli svært fjernt frå studentmassen som den er sett til å representere.

MST skriv at dei vil gjere studentorganiseringa til noe meir enn eit «almenpolitisk paroleverksted og støttefond». Men dei kjem ikkje inn på kva det er i studentorganiseringa idag som kvalifiserer til denne nemninga. Dei seier heller ikkje noe om kva innhaldet i ein alternativ politikk skulle vere.

Sosialistisk Front

Redaksjonens svar

Studentavisa er ikke et tidsskrift. Vi mener heller ikke at vi forsøker å være noen boulevardavis. Vi ønsker derimot å bringe stoff som bl.a. er politiserende. Det er ikke bare tekst som er det. På grunn av plassmangelen kunne vi jo f.eks. kutte ut alle illustrasjoner og trykke teksten i halvparten så store typer som vi gjør i dag, — og avisa ville bli temmelig uinteressant for de aller fleste.

Treningstider for TSI's handballjenter

Vi har vært i aktivitet i nesten 2 år. Det siste halvåret har oppmøtet vært tynt. Vi ønsker derfor flere trimaktivister. Det er ingen betingelse at du har drevet med håndball tidligere. Alle trenger mosjon, og mosjon med ball er gøy.

Vi befinner oss på Prestvannet skole torsdag kl. 16.45-17.45

KUL's Kina-kritikk — mye skrik og lite ull

I siste nr. av Studentavisa har KUL noen synspunkter på intervjuet med oss tre som hadde vært i Kina i jula. De hadde og synspunkter på oss personlig. Påstanden om at vi er medlemmer av AKP får stå for KUL's regning. Med de superlativene KUL beskriver oss, som naive, teoriløse, klakkører, hodeløse og blinde, hører vi vel i beste fall hjemme i et handicappforbund.

Jeg skal forsøke å svare på noen av KUL's innvendinger.

«Vi vil ikke bukke for jorda lengre»

Det var et slagord i Kina nå. Det peker på det faktum at de 80% av Kinas befolkning som er bønder, daglig står bøyd over hakka for å brødfø og kle landet. Og at de er misfornøyd med dette. Javel, også KUL gir inntrykk av at de er enige i at arbeidsproduktiviteten i både jordbruket og industrien er for lav i Kina. Moderniseringene er nødvendige.

Det KUL reiser kritikk i mot, er metodene. KUL legger fram sin egen metode, eller rettere metoden til firerbanden. De foreslår masseskolering i Marx, Engels, Lenin osv., og de foreslår kritikk av den borgerlige retten.

Men Mao snakka mye om stål. Stål er et kjernepunkt for å skape industri. Da må man bygge stålverk, problemer med energi må løses, osv. Til det trengs det kunnskaper, som du ikke finner i de nevnte

verkene. KUL snakker bare om å bli rød. Mao snakka om å bli rød og ekspert. Ekspertisen fikk ingen plass under firerbanden. Derfor tar kineserne en del kortsiktige tiltak idag i utdanningssystemet for å løse problemet med ekspertmangel raskt.

I medisinerstudiet sitt kunne vel Wasmuth heller ikke greidd seg med bare Marx og Engels.

Borgerlig rett og verdiloven

Under sosialismen får folk betalt etter arbeidsinnsats. Dette er en borgerlig rett fordi alle behandles likt, d.v.s. i forhold til samme norm. Men folk yter forskjellig innsats. Derfor blir det lønnsforskjeller. Av dette oppstår det selvsagt egoistiske tanker om å arbeide bare for seg sjøl og ikke for fellesskapet. Dette må selvsagt kritiseres. Men prinsippet kan ikke oppheves under sosialismen. For den eneste måten å ta hensyn til folks ulikhet på, er å gi etter behov. Og det forutsetter et kommunistisk samfunn basert på en høyt utvikla industri; kort arbeidsdag, osv. Og Kina har et stykke igjen før de kommer dit. Og hverken en skoleringskampanje eller kritikk av den borgerlige retten kan føre dem dit.

KUL sier seg enig i modernisering, men dere viker tilbake for å nevne noen andre

midler. Isteden slenger KUL om seg med begreper som kapitalakkumulasjon, sier at verdiloven gjelder, osv. Disse begrepene betyr vel lite for de fleste av leserne, men kort og godt mener KUL at kapitalismen er gjeninnført i Kina.

KUL's bevis er at Kina nå importerer teknologi, tar opp lån i utlandet og har gitt noen utenlandske konserner tillatelse til å slå seg ned i Kina for en begrensa periode. Med det

ønsker kineserne å få tilgang til moderne teknologi raskt. Men selvsagt kan disse tiltaka også få negative følger for det kinesiske samfunnet dersom de går ut av kontroll. Men betyr det at Kina er blitt kapitalistisk? Vel, KUL har sine dogmer, andre vil jeg anbefale å dra til Kina sjøl og undersøke.

Roar Hagen

RED.: Innlegget er noe forkortet.

KVERNELAND BOK AS

Hedersplassen i mange hjem...

BBB reolen

... hvor våre venner fra litteraturens verden har et godt tilholdssted! BBB reolen er et stilig bruksmøbel, laget i furu/gran. Enkel å montere, passer i alle interiører. Kan bygges ut til en elegant, komplett veggseksjon med eller uten skap. Prisen er også riktig!

Produzent: HORSVÅL HVEFABRIKK AS

UNIBOK
UNIVERSITETSBOKHANDEL
Roald Amundsens plass 1
— tlf. 81012

Spar etter BBB hos oss.

Vi minner om følgende

FRISTER

DAGHJEM

Søknadsfrist for daghjems plass i året 1979/80

er:

1. MAI

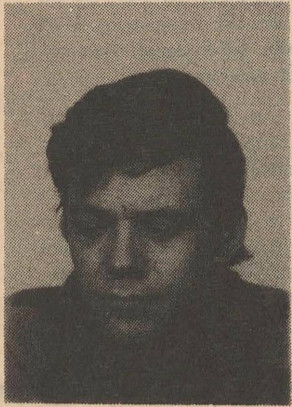
STUDENTBOLIG

Søknadsfrist for tildeling av bolig i høstsemesteret er:

1. MAI

Søknadsskjemaer og opplysninger fås i Studentsekretariatet, Kaigt. 3, 4. etg. — Tlf. 81 012

Primærhelsetjenesten må sosialiseres

Primærhelsetjenesten må bli statens ansvar, sier medisinerstudenten Pål Friis i dette intervjuet. Derfor må den nye etableringsloven for leger sees på som et skritt i riktig retning.

SA: Hvorfor er du tilhenger av etableringsloven for leger?
Jeg er ikke uten videre tilhenger

av denne loven. Men den innebærer et riktig prinsipp om offentlig regulering, noe som er nødvendig hvis man skal kunne løse problemene i primærhelsetjenesten. Men like så nødvendig som regulering er en kraftig ressursøkning. Antall distriktslegestillinger må økes betraktelig, — noe som forresten SV har gått inn for i alle år. Det vi trenger er full offentlig kontroll og styring av legetjenesten utenfor sykehus, — primærhelsetjenesten må bli statens ansvar. Nettopp en slik utvikling er det Lægeforeningen så iverdig har bejket i alle år.

SA: Så krise i primærhelsetjenesten er Lægeforeningens skyld?

Nei, det er en overdrivelse — men det er klart at Lægeforeningen ikke er uten medansvar for krise. Den høyt spesialiserte sykehusmedisinen har høyest prestisje og ideologisk hegemoni innen helsevesenet.

Lægeforeningen har unnlatt å utvikle en egen spesialitet for primærlegene. Almenmedisinen står uten faglig identitet. Tjeneste som distriktslege gir ikke engang ansiennitet innen sykehusene. I tillegg vet vi at Lægeforeningen har gått mot reformer, f.eks. fastlønsordninger for leger, som må komme dersom man skal løse problemene i primærhelsetjenesten.

SA: Men det vi først og fremst hadde trengt er vel en lov om helsetjenesten utenfor sykehus?

Vi vet alle at staten i krisetider vil prøve å skjære ned på bevilgningene til de såkalte «uproduktive sektorer». Det har vi mange eksempler på. Det er et ledd i dette når etableringsloven kommer før lov om helsetjenesten utenfor sykehus. Selve denne

reguleringa vil ikke koste noe, den vil heller gi muligheter for å dempe utgiftsveksten i sykehussektoren. Mens derimot en lov om helsetjenesten utenfor sykehus vil måtte koste mye dersom den skal virke.

SA: Hva må så gjøres nå?

Det som nå er viktig er å få innholdet i loven om helsetjenesten utenfor sykehus best mulig. I synet på hva som skal til for å løse problemene i primærhelsetjenesten vil uenigheten være stor blant legene.

Derfor er enigheten som er skapt blant legene i kampen mot etableringsloven både kunstig og tilsørende. Svært mange av de

som har gått mot etableringsloven har gjort det på et primitivt grunnlag, fordi de er imot offentlig styring av legetjenesten.

De ønsker at legene fortsatt skal være frie næringsdrivende. Så mange finner det i dag opprørende å låne argumenter fra primærhelsetjenesten, mens deres egen motstand er grunnlagt på de prinsipielle avvisning av offentlig regulering. Dagkamp mot etableringsloven vil derfor tilsørende. Først ved offensiv kamp for sosialisering av primærhelsetjenesten skillelinjene bli klare. Først da det mulig å oppnå en enhet i befolkningen for å kjempe for en slik løsning. En slik strategi nødvendigvis føre til en isolering av de reaksjonære kreftene blant legene.

Hvor går AKP og Kina?

På Stud.samf. møte «Hvor går Kina?» innledet Dagbladets Jan Otto Johansen «mot» AKP's Pål Steigan. Det viste seg imidlertid at det ikke var noen vesentlige motsetninger mellom dem. Tvert imot utfylte de to innledderne hverandre på en glimrende måte. Det AKP trengte var kort og godt en som kunne legitimerer deres selvkritikk av egen tidligere glorifisering av Mao og Kina. Det var da også påtagelig at Dagbladets redaktør bare gjennom fleip kunne ta avstand fra AKP's forsøk på omfavelse. Johansen med sin påtrengende beskjedenhet i rollen som forsvarer av fornuften og grasrota ble en ren apologet (forsvarer) for AKP's problemstilling om Kina: Modernisering eller undergang.

Borgerlige produksjonsforhold
Kommunistisk Universitetslag vil bestemt avvise en slik borgerlig problemstilling som bare tilsører det saken egentlig gjelder. I prinsippet eksisterer det to strategier for utvikling av produktivkraftene i Kina — en sosialistisk eller en kapitalistisk. Den sosialistiske forutsetter at arbeiderklassen i økonomiens kommandoposter sitter inne med den vitenskapelige sosialismen (Marx, Lenin og Mao).

Ellers vil produktivkraftenes utviklingslover — som under sosialismen fortsatt er beheftet med borgerlige produksjonsforhold — sette seg igjennom bak ryggen på samfunnets aktører og igjen beherske samfunnet. At Deng og Hua har avskaffet alle kulturrevolusjonens tiltak for å nedbygge borgerlige produksjonsforhold, viser at kapitalismen som system er restaurert i Kina.

SV anti-leninistisk

SV viste sin anti-leninisme ved å hevde at en sosialistisk stat og realpolitikk i et tilbaketrukket land er umulig (!) Den nødvendige utvikling av produksjonen fører til at produktivkraftenes utviklingsformer a priori vil beherske samfunnet. At SV kom

trekkende med ordet «overgangssamfunn» bidro ikke til noen oppklaring.

At Dengs utviklingsstrategi ville medføre en borgerlig restaurasjon var Mao og de 4 fullstendig klar over. Deng ble da også avsatt fra alle sine stillinger i partiet, og det ble satt igang en stor kritikk-kampanje mot Dengs borgerlige og økonomistiske linje. Denne forstummet da også kort tid etter Huas statskupp og, som alle vet, ble Deng mot AKP's forsikringer gjeninnsett sommeren -77. Steigans tendensiøse utlegning av de politiske kampene fra -66 til idag er enkel å tilbakevise. Interesserte oppfordrer vi til å lese C. Bettelheims to små bøker: «Kulturrevolusjon og industriell organisering i Kina» (Demod 74) og «Det store sprang tilbake» (Aurora 78).

Steigan lurt

Steigan innrømmer imidlertid at han i tur og orden er blitt lurt av Lin Piao og senere de 4. At det ikke faller han inn at han kan bli lurt av Deng, skyldes bare at det nå endelig er blitt enhet mellom AKP og KKP's politikk. Avslørende er det i tillegg at Steigan ikke har trodd det Mao sa om Kinas tilbakeliggendhet. «Vi gjorde Mao urett da vi oppfattet det som falsk beskjedenhet» (KK)

På møtet maktet Steigan heller ikke å forklare hvorfor den privateiendom som ble ekspropriert for 12 år siden, i disse dager leveres tilbake — og det med renter. Hadde hans henvisning til anarkistiske tendenser blant rødegardistene holdt mål, skulle en tro at privateiendommen ville ha kommet til heder og verdighet i 71 da rødegardistene var en saga blott. I en seriøs forklaring måtte Steigan imidlertid åpent ha innrømmet det som bare indirekte kom fram i innledningen, nemlig at kulturrevolusjonen var en fiasko, og at Mao ikke var en konsekvent marxist-leninist.

«Deng goes better with Coke».

Tegning: Skoms

Høyrevind i AKP

Steigan fulgte også opp alle borgeres beundring for Deng, som ble utropt til en stor, udogmatisk marxist som gikk nye veier og brøt marxistiske tabu. At marxismen har tabuområder, kan bare den hevde som selv har et religiøst forhold til verden.

At Steigan ikke turde gå inn på alle de kapitalavtaler Kina idag gjør, og hvilke kriser av

kapital- og valutamessig karakter de 4 moderniseringer

er beheftet med, viser bare hvor ømtåelig emnet er for AKP. At de måtte støtte seg på en dusinliberaler som J.O. Johansen, taler sitt eget språk. Møtet viste med all tydelighet at det også i AKP blåser en kraftig høyrevind.

Kommunistisk Universitetsforlag

Barn og bøker

Forts. fra side 6

dem i størst mulig grad lese de vil.

Les høyt for dem og les sjøl

Tordis Ørjasæter:
Barn og Bøker
200 sider
Cappelen 1978
pris 68,-
Bjørn Øglstad